

Sygn. akt III CZ 47/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku D. B.

przy uczestnictwie nieznanymi z miejsca pobytu M. F., F. F.

i D. W. reprezentowanych przez kuratora adwokata Ł. S.

o zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 21 października 2015 r.,

zażalenia uczestniczek

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 9 lipca 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie; pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 13 listopada 2014 r., wniesioną przez kuratora ustanowionego dla nieznanych z miejsca pobytu uczestniczek M. F., F. F. i D. W. Sąd wskazał, że apelacja została wniesiona w imieniu osób, których śmierć nastąpiła przed wszczęciem postępowania. W tej sytuacji apelacja podlegała odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie złożył kurator, zarzucając naruszenie art. 143 k.p.c. w zw. z art. 144 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. w zw. z art. 373 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że apelacja kuratora ustanowionego dla osoby nieznanej z miejsca pobytu, która zmarła przed wszczęciem postępowania, jest niedopuszczalna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że w przypadku powzięcia informacji o śmierci osoby nieznanej z miejsca pobytu w toku postępowania, kontynuacja postępowania z udziałem kuratora *absentis* jest niedopuszczalna. Ustalenie takie wyłącza bowiem rację bytu i możliwość dalszego działania kuratora oraz przesądza o niedopuszczalności czynności dokonywanych przez niego na rzecz takiej osoby (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1995 r., II CRN 53/95, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2003 r., III CK 124/02, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1997 r., II CKU 87/97, nie publ.).

W niniejszej sprawie apelacja została wniesiona przez kuratora w dniu 24 lutego 2015 r., a dowód z odpisów aktów stanu cywilnego na okoliczność ustalenia faktu i daty zgonu R. F. i jej następców prawnych, został przeprowadzony na rozprawie apelacyjnej w dniu 9 lipca 2015 r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że ustanawiając kuratora dla osób nieznanych z miejsca pobytu sąd z reguły nie może mieć absolutnej pewności, czy osoby te jeszcze żyją. Niepewność ta nie podważa jednak podstawy powołania takiego kuratora, pod warunkiem spełnienia przesłanek określonych w art. 144 k.p.c. Jak wskazał Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 8 marca 1957 r., III CR 179/57 (OSNCK 1958, nr 4, poz. 97),

jeżeli w toku procesu okaże się osoba nieznana z miejsca pobytu nie żyje, to należy przyjąć, że czynności dokonane przez kuratora przed tą chwilą w zasadzie są skuteczne. Przyjęcie odmiennego kierunku wykładni prowadziłoby do podważenia sensu instytucji kuratora *absentis*. W związku z tym, należy uznać, że apelacja wniesiona przez kuratora w okolicznościach niniejszej sprawy jest dopuszczalna, jako że została złożona przez podmiot uprawniony. Jednocześnie należy podkreślić, że także w postępowaniu nieprocesowym sąd w każdym stadium sprawy musi brać pod uwagę ewentualny brak zdolności sądowej uczestnika, pod rygorem nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W związku z tym Sąd powinien podjąć czynności zmierzające do zapewnienia udziału w sprawie następców prawnych nieżyjących uczestniczek lub osób uprawnionych do reprezentowania ich interesów.

Z tych względów na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze i art. 108 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

(eb)